

ПОКРОКОВА ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ ПОМІЧНИКІВ ВЕТЕРАНІВ щодо роботи з юридичними проблемами ветеранів

Кожен помічник ветерана у своїй роботі неминуче зіштовхується з юридичними питаннями від ветеранів та членів їх сімей. Щоб полегшити роботу помічника ветерана, наші партнери-адвокати підготували покрокову інструкцію роботи з подібними юридичними запитами. Викладені нижче принципи допоможуть Вам знайти правильний підхід до вирішення юридичних проблем і надати ветеранам гідну підтримку, на яку вони заслуговують.

Крок 1: З'ясуйте, чи це дійсно юридична проблема

Часто буває, що ветеран потрапляє у складну життєву ситуацію і відчуває несправедливість, але його проблема не носить саме юридичного характеру. Перелік таких ситуацій може бути дуже широкий: від незгоди з медичним планом лікування хвороби до побутової сварки з сусідом. Задача помічника ветерана – ідентифікувати, чи дійсно проблема ветерана має саме юридичний (а не соціальний, медичний, побутовий) характер.

Існує простий спосіб встановити, чи є проблема юридичною. Потрібно зрозуміти, що чим саме регулюються спірні відносини – правовими нормами, медичними протоколами, релігійними канонами або ж морально-етичними принципами. У юридичних проблемах основним регулятором завжди є закон. Наприклад, коли непорядна людина не поступилась ветерану місцем у громадському транспорті, попри наявну несправедливість це питання регулюється мораллю, а не правом – а тому проблема не належить до юридичних. Другим маркером є те, чи можна вирішити проблему за допомогою юридичних інструментів: скарг в державні органи, судових позовів тощо. Навряд чи кращим способом вирішення питання незгоди з схемою лікування буде подання судового позову проти лікаря – простіше буде отримати другу думку від іншого лікаря.

Якщо ж проблема на Вашу думку дійсно є юридичною, переходимо до наступного кроку.

Крок 2: Встановіть, чи є юридичні методи найбільш ефективним способом вирішення проблеми

Навіть якщо проблема носить юридичний характер, юридичні методи її вирішення не обов'язково є найбільш ефективними. Застосування «важкої юридичної артилерії» (прямой скарги до найвищого керівництва, позову до суду) без спроб залагодити конфлікт мирним шляхом часто призводить до непотрібної ескалації. Більше того, у разі обрання судового шляху вирішення проблеми ветеран буде вимушений чекати місяці, а то й роки до отримання остаточного рішення суду і відновлення справедливості.

Багато юридичних проблем можна вирішити шляхом правильного налагодження комунікацій. Звісно, мова іде виключно про законні методи спілкування – без погроз, обіцянок чи передачі неправомірної вигоди. Наведемо приклад: у разі зволікання ТЦК з наданням ветерану певних документів навряд чи доцільно одразу готувати позов до суду про визнання дій ТЦК незаконними. Помічнику ветерана спершу краще просто зателефонувати в ТЦК та попросити приділити увагу зверненню ветерана.

Якщо ж у Вашій ситуації саме юридичні методи видаються найбільш ефективними, переходимо до наступного кроку.

Крок 3: Визначте, чи можете Ви як помічник ветерана самостійно вирішити юридичну проблему без залучення зовнішньої підтримки

Від помічника ветерана не вимагається обов'язкова наявність юридичної освіти. Втім, з досвідом кожен помічник ветерана зможе навчитись вирішувати нескладні юридичні питання без задіяння сторонньої підтримки. Наприклад, якщо особа потребує юридичного роз'яснення щодо процедури отримання статусу учасника бойових дій (УБД), досвідчений помічник ветерана на основі довідкових матеріалів зможе надати Захиснику посильну допомогу без залучення адвокатів. Якщо Ви маєте змогу вирішити питання самостійно, не варто перенаправляти ветерана до фахових спеціалістів.

Залучати професійну юридичну підтримку слід у таких випадках:

- 1) Юридична консультація з складних питань – наприклад, ветеран потребує допомоги у спорі щодо визначення місця проживання дитини при розірванні шлюбу.
- 2) Права ветерана грубо порушуються і звичайні методи спілкування не допомагають – для прикладу, обґрунтований рапорт бійця не розглядається протягом кількох місяців, при цьому командир в/ч відмовляється іти з Вами на контакт.
- 3) Оскарження незаконної відмови чи рішення, правова допомога в суді – мова іде про досудове оскарження до вищестоящего органу, підготовку процесуальних документів і представлення інтересів ветерана у суді.
- 4) Кримінальні справи – виключно адвокати можуть здійснювати захист особи у кримінальному провадженні.

Крок 4: Скеруйте ветерана до фахового юриста на основі власної мережі контактів

Якщо проблема є юридичною, звичайні методи не працюють і Ви не здатні надати допомогу самостійно, слід скерувати ветерана до фахівця у сфері права:

- 1) Система безоплатної правничої допомоги – ветерани і члени їх сімей мають право на первинну (юридичні роз'яснення, складення позасудових скарг) і вторинну (складення процесуальних документів, представництво в судах) правову

допомогу. Така допомога є безкоштовною і гарантується державою. Разом з ветераном Ви можете залишити заявку на гарячій лінії або ж звернутись до місцевого бюро правової допомоги / консультаційного пункту БПД по всій території України (<https://legalaids.gov.ua/>).

- 2) Профільні організації та фонди – існує низка громадських організацій і фондів, які опікуються питаннями юридичної підтримки ветеранів. Деякі з них мають у штаті адвокатів, які здатні надати кваліфіковану консультацію. Нещодавно форму для юридичних консультацій у себе на сайті відкрив і Український ветеранський фонд (https://veteranfund.com.ua/legal_consultations/).
- 3) Юридичні фірми – після широкомасштабного вторгнення деякі приватні юридичні фірми почали надавати безкоштовні послуги ветеранам та членам їх сімей. Перед направленням ветерана у приватну юридичну фірму радимо попитатись з її адвокатами, чи мають вони час на допомогу новому клієнту.

(!) Помічнику ветерана важливо встановити і підтримувати контакт з місцевими бюро БПД, неурядовими організаціями і юридичними фірмами у своєму регіоні. Варто мати шпаргалку з корисними юридичними контактами та використовувати їх у своїй роботі.

Крок 5: Не втрачайте зв'язок з ветераном

Навіть після передачі справи фаховому юристу не варто втрачати зв'язок із ветераном. Якщо ветеран самостійно не повідомив Вам про результати консультації, слід через деякий час самостійно передзвонити йому та поцікавитись про стан справ. Це не лише дає змогу виявити додаткову турботу про ветерана, а й допомагає визначити рівень ефективності того чи іншого юридичного контакту.

* * *

Коли ветеран знає, що може звернутись по юридичну допомогу та відстояти власні права, він відчуває впевненість, захищеність і власну гідність. Висока місія кожного помічника ветерана – всебічно сприяти Захиснику і членам його сім'ї в отриманні такої допомоги.

Анатолій Пашинський, PhD, адвокат, радник ЮФ "Василь Кісіль і Партнери"